

שיר העבודה והמלאכה

חיים נחמן ביאליק

מי יצילנו מרעב?
ומי יאכילנו לחם רב?
ומי ישקנו כוס חלב?
למי תודה, למי ברכה?
לעבודה ולמלאכה!

מי הכין לנו פנת גג,
גדר לגן, לכרם סג, ומי טרח ומי דאג
לכבוד שבת, לכבוד החג?
למי תודה, למי ברכה?
לעבודה ולמלאכה!

על כן נעבד, על כן נעמל
תמיד, בכל מי החול.
כבד העל, נעים העל!
ובעת הפנאי נשיר בקול
שירי תודה, שירי ברכה
לעבודה ולמלאכה!

מי יתן לנו כסות בקר?
ומי בחשך יתן אור?
מי יעל מים מן הבור,
למי תודה, למי ברכה?
לעבודה ולמלאכה!

ומי נטע עצים בגן,
לפרי ולצל, כל מין וזן,
ובשדות זרע דגן?
למי תודה, למי ברכה?
לעבודה ולמלאכה!

תשע"א - שנת התשעים

שיר אשיר בעמק

השיבולים פנימה

מילים: לוי בן אמיתי

לחן: שלום פוסטולסקי

ראינו עמלנו כעמל הנמלים.
כל איש יביא כעמור אלמות,
גדיש-דגן יקום לתלפיות,
ושבוליו פנימה, פנימה השבולים.

ראינו עמלנו, הוא עמל הנמלים,
שמרו, אפוא, אחים אוגרי-הבר
ליום מצור, יעוט אויב נצר,
השבולים פנימה, פנימה השבולים.

ראינו עמלנו, זה עמל הנמלים,
כן ירבה, לו יברך כפלים
משמני הארץ ומטל שמים,
עם שבולים פנימה, פנימה השבולים.

המאבק הפנימי בין הרצון לעסוק באמנות ובין הגשמת האידיאל החלוצי הטריד כמעט את כל מי ששאף לעסוק באמנות בזמן ההוא. שלום פוסטולסקי, חלוץ בהוויתו ומוזיקאי בנשמתו נקרע בין האידיאל החלוצי ובין נטיותיו האישיות. במכתב ששלח לישראל שליטא, מחבר "המוסיקה היהודית ויוצריה", הוא מעלה עניין זה:

כאשר עלו אנשי הגדוד להתיישבות לעין חרוד - הייתי גם אני בין העולים. כאן נכנסתי ראשי ורובי בעבודה החקלאית. בין הדפנים הצרים של האוהל, ואחר כך של הצריף, לא ניתן למלא את נהייתי לזמר אימפרוביזציוני, לכן הייתי שר לי לעצמי בשעת חרישה יחידי בשדה. בנשפים מקומיים הייתי שר לפעמים לפני הציבור אריות. לפי בקשת הגננות חיברתי מפעם לפעם מנגינות לשירים בשביל ילדי הגן. וכך יצאו לי מוניטין בעין חרוד כאיש שיש לו שייכות למוסיקה. בצניעותו נמנע פוסטולסקי מלהתגדר בתואר "מלחין" או "מוסיקאי" ומתאר עצמו כמי שיש לו "שייכות למוסיקה".

יום אחד, בין ערביים, כשחזרתי ברכיבה מן השדה עם הסוסות ההונגריות

שעבדתי בהן, בא לקראתי חבר ופנה אליי בזו הלשון: "שמע, יש בדגניה ב' בחור אחד הכותב שירים, שמו לוי בן-אמיתי, והנה כתב שיר 'השיבולים פנימה' והוא היה רוצה שיחברו מנגינה לשיר זה, ולא עוד, אלא היה רוצה שמחבר המנגינה אף הוא יהיה איש שדה. אולי תנסה אתה את כוחך?" נמשכתי לדברים ולהצעה ונדמה לי, כי מאותה שעה שחיברתי את המנגינה לשיר "השיבולים פנימה" נכנסתי מחדש למעגל הפעילות המוסיקלית שהתחלתי בה בנעוריי ברוסיה ועם עלייתי ארצה נפסקה.

אביע את דעתי בקיצור על השיר הארץ-ישראלי החדש, שראשו צריך להיות נעוץ, לדעתי, בשיר העממי היהודי של אחת מארצות הגולה, בה נמצא קיבוץ יהודי גדול ומושרש בה משך כמה דורות, אם זו גלות פולין או גלות תימן (חשוב גם לתכלית זו הלחן המוסיקלי הקדום של טעמי המקרא לפי נוסח כל גולה וגולה). כאן בארץ צריך להלביש את השיר העממי הזה מחלצות חדשות, מותאמות לדופק החיים החדש ולהווי המתחדש. צריך להוסיף לו את דרך הביטוי של חדוות היצירה וכאבה, בימי ראשית אלה, כי לכל תקופה סגנון שלה. לנו, המעורים בארץ, קשה כבר לשיר את השיר הגלותי (מכל גלות שהיא) בערטיליותו הגלותית אלא אם שזורים בו חוטי הלחן של ההווי החדש שלנו הנוצר בארץ. כמה לחנים מיצירותיי אני רואה כטיפוסיים לדרך זו שצינתי: "קומה אחא", "אלף לילה ועוד לילה", "שיר העולים", שירי פסח (הבאת העומר, שירי ההגדה) לפי נוסח שהונהג בעין חרוד.

בשנת 1933 יצא פוסטולסקי להשתלמות וחזר לקיבוץ לאחר שנתיים. בשנים שלאחר מכן התגלעו מחלוקות בין משפחתו לבין הקיבוץ והא עזב ועבר למושב בית יצחק.

בתקופה זו חיבר שירים שהיו מושרים בפי כל, בעיקר בשנות השלושים והארבעים. ביניהם: "לילה פלא" ("אלף לילה ועוד לילה"), "עולים" ("בחשאי ספינה גוששת"), אך הידוע מכולם הוא "קומה אַחא". השיר חובר בסוף שנות העשרים והתפרסם מייד בכל הארץ ואף הגיע לברית המועצות ושם אומץ כשיר רוסי (תרומה צנועה משלנו עבור כל השירים הרוסיים שאנו אימצנו).

מתוך: עין חרוד פרקי יובל הוצאת הקיבוץ המאוחד תשל"ג
ועל פי מאמרו של יוסף ספיבק. בְּמִרְשֵׁת

הביאה: זיוה אופנהיימר

משולחן האלכוהול

בשבוע שעבר על פי בקשה בכתב של 30 חברים התקיים דיון באסיפה בנושא "הליך בחירת מנכ"ל ריקור". אינני רוצה כאן לפרט את שנאמר בדיון ואת ההחלטה בסופו. כל מי שהיה בדיון שמע ומכיר את הדברים. אני רוצה להתייחס לנוהל שעל פיו התקיים הדיון.

כידוע על פי תקנון הקיבוץ אם 10% מחברי הקיבוץ מבקשים בכתב להביא נושא לדיון באסיפה, חובה על המזכירות לעשות זאת. (הנוסח המדויק בתקנון). אני חושב כי סעיף זה הוא חלק נכון ומהותי מהבסיס הדמוקרטי לחיינו כקהילה דמוקרטית השואפת למעורבות החברים בחיי הקהילה. אינני חושב שיש לשנות דבר בנוהל זה. אבל, ויש אבל....

הצטערתי לראות שלדיון הנ"ל הגיעו רק חלק קטן מהחברים שחתמו על הבקשה. תופעה דומה הייתה גם בדיון קודם על פי אותו הנוהל בנושא "בית אלי/שץ". דומני שכאן יש בעיה. לדעתי חתימה על בקשה מסוג זה צריכה להיעשות במחשבה תחילה האם יש הצדקה לבקשה. חברים שחתמו על הבקשה צריכים לגלות אחריות, לבוא לדיון, לתמוך בבקשה ולהציג את עמדתם. חתימה על בקשה ללא התייצבות לדיון של חותמי הבקשה עצמם יש בה התנערות מאחריות לתהליך שחותם הבקשה פתח בו. אם לחותמים אין כוונה לבוא לדיון ראוי גם שלא יחתמו על הבקשה.

בשבוע הבא נתחיל בדיונים באסיפה על חוברת ההצעות של הצוות השיתופי. הדיונים ייערכו ברצף. אני מקווה שנוכל לסיימם תוך שלושה או ארבעה שבועות. לקבל החלטות ולהתחיל ליישמן. אנו חוזרים כאן לעסוק בליבת חיינו המשותפים. בנושאים שהביאו למחלוקת גדולה בשנה שעברה. אני מאוד מקווה ומאחל לכולנו שהדיונים יתנהלו באווירה תרבותית (כפי שאנו יודעים לעשות) לגופם של הנושאים שיוצגו ולא לגופם של המציגים. החוברת שתוצג בדיונים (גרסה 6) מפורסמת באתר הקיבוץ, ונמצאת גם במזכירות אצל נלי לכל דורש. אנא קראו והכינו את עצמכם לדיונים.

בשבוע שעבר הוצג ביומן מאמר שנחתם בשם "חברים צעירים ומשפחות צעירות". השבוע מתפרסמים שמות החברים העומדים מאחורי מאמר זה. אינני רוצה להיכנס לוויכוח ולהשיב לכל הטענות שהוצגו במאמר שחלקן היו בלשון הגזמה

של ממש. אני רוצה להשיב רק לנושא הדיור שהוא לב הוויכוח. קבוצת חברים זו טוענת למצוקת דיור. כלומר הדירות שהועמדו לרשותם אינן עונות לצרכים. ייתכן ויש צדק בטענה זו. אבל כאשר הוצעו למשפחות אלה דירות שלושה חדרים בנות 95 מ"ר מסודרות, משופצות וברמה גבוהה הם סירבו להצעה. הטעם היחיד לסירוב היה כי "אלו דירות בבתי קומתיים".

שבת שלום

צ'אי

החלטות מזכירות מתאריך 16.12.10

המזכירות אישרה את תקנון טיפולים פסיכולוגיים במערכת החינוך. כמו כן, קיבלה המזכירות סדרת החלטות בנושאי דיור אשר יובאו לאישור באסיפה. את ההחלטות המפורטות ניתן לקבל אצל נלי במזכירות.

באסיפה הכללית שהתקיימה בתאריך 22.12.10 הוחלט:

א. ועדת ביקורת:

1. האסיפה מאשרת את ר"ח יפתח אלון כמבקר החיצוני של הקיבוץ.
2. האסיפה מאשרת את תוכנית העבודה ותקציב ועדת הביקורת לשנת 2011 כדלהלן.

תקציב	נושא
14,000 ₪	חדרי אירוח
15,000 ₪	מערך הרכב
15,000 ₪	חנויות השירות
10,000 ₪	בצ"מ (בלתי צפוי מראש
54,000 ₪	סה"כ

ב. הליך בחירת מנכ"ל ריקור:

1. האסיפה רואה חשיבות רבה באיוש תפקידי ניהול במגזר העסקי ובכלל ע"י חברי קיבוץ תוך מוכנות לפשרות מסוימות המתחייבות מאמירה זו.
2. ריקור הוא מטה הלחם של קיבוץ עין חרוד. המתרחש בו והחלטות המתקבלות לגביו עשויים להשפיע במידה מהותית ומיידית על הדרך בה אנו חיים את חיינו.
3. לאור האמור לעיל את ריקור צריך לנהל האדם המתאים ביותר לתפקיד.
4. יינתן יתרון לחבר עין חרוד בעל כישורים דומים.
5. האסיפה מאשררת את נוהל מינוי המנהלים שהתקבל במועצה ב-2004.

רישומי עבודה ודיווחי נוכחות של חברים

לחברים שלום!

ברצוני לעדכן כי החל מחודש ינואר 2011 (עבודת ינואר 2011), יטופל רישום העבודה של החברים במש"א על ידי כנרת דקל. הדוחות החודשיים יופצו על ידי מש"א, יוחזרו למש"א ויטופלו אצלנו. מטבע הדברים יחולו שנויים כאלה ואחרים בתהליך הטכני של העבודה ואנחנו כמובן נעדכן בהתאם. אני רוצה להודות לתמר על עבודתה המסורה בתחום זה עד עתה ועל שיתוף הפעולה שלה עם מש"א. מודה לכם מראש על שיתוף הפעולה עם מש"א ובמיוחד עם כנרת. איתן מורג

אסיבת סילבסטר עם שכתוב חושים

האפיפיור **סילבסטר הראשון** מת ב-31 בדצמבר 335. הוא היה הבישוף של רומא בתקופתו של קונסטנטינוס, הקיסר הרומאי הראשון אשר גילה יחס אוהד לנצרות. ב-31 בדצמבר 335 נקבר סילבסטר בעיר רומא ולכן זהו היום המוקדש לו על ידי הכנסייה הקתולית. בהתאם לכך, חגיגות ערב ראש השנה האזרחי, המתקיימות באותו תאריך.

יש הרואים בסילבסטר צורר יהודים, ומייחסים לו האשמות בהמרת יהודים לנצרות בכפייה, כמו גם ברציחתם ובעינויים. אמנם אין סימוכין לכך, אך בעולם הנוצרי היה חג הסילבסטר פורקן (עד שיכרון חושים) שבוע לאחר חג המולד (המאופק). בליל הסילבסטר עצמו הרשויות את עיניהן וניתן חופש מוחלט לחוליגנים לפרוע – להרוג ולשחוט ביהודים. אימא סיפרה לי לא אחת שבליל הסילבסטר היו היהודים מסתתרים מתחת למיטות מפחד פרעות הגויים.

אז אולי נחגוג את "ראש השנה האזרחית" 2011 במקום??

אמי גרדי

כאובים בשל התשעים

לכל בני עין חרוד באשר הם שם: במשק, בארץ ובפזורה.

אנו מזמינים אתכם להשתתף ביומן לכבוד שנת התשעים לעין חרוד (וגם בכלל). לאורך שנת התשעים אנו רוצים לפרסם ביומן סיפורים אישיים של בני עין חרוד. אנא שלחו לנו מפרי עטכם בכל נושא הנוגע לעין חרוד. סיפור שעובר במשפחה, אירוע שקרה לכם או לבן משפחתכם, או כל נושא אחר שתמצאו לנכון. בקשה זו מופנית גם לאנשים שחיו זמנית בעין חרוד, חברות נוער, מורים, וכו'. אנא העבירו בקשה זו בין בוגרי עין חרוד המוכרים לכם וכך נרחיב את מעגל המשתתפים.

בתודה, מערכת היומן עין חרוד איחוד - מיקוד 18960

מייל: tikva@en-harod.co.il

קול הירגזי נשמע ...

אף-על פי שהחורף עוד לא התחיל, האביב מתקרב ...
יחד איתנו עונת קינון הירגזי.
הגיע הזמן לעשות נקיון בקינים, בתקווה שהשנה יבואו הירגזים..

דרך אגב, בימים יפים אלו, הגן (ירוק-אקולוגי) מחכה לכם.
החסות מבקשות שתקטפו אותן ותהנו יחד עם מנגולד וכו' ...
שלכם, ראלי

תשובה למשפחות הצעירות אי שם בכפר הנידח שלנו .

הפואמה הצעירה שפורסמה ביומן כהגשה אנונימית לציבור, לא הוסיפה כבוד לכותביה והותירה טעם רע בפי. מכתב ההבהרה שהגיע אליי במייל רק חיזק אצלי התחושה של שאנו מדברים בשתי שפות שונות ...

שמח אני באוכלוסיית הצעירים בקיבוץ, ומאחל לכם ולכולנו, כן ירבו. בהמשכו של תהליך הזמנים הרי אתם תנהלו חייו של כפרנו הנידח, וזה יקרה תוך שנים לא רבות והלוואי שכבר מעכשיו ...

על מה אתם מלינים? לקחו לנו, דחו אותנו, לא מתחשבים בנו, מזלזלים בנו, לא

מקשיבים לנו, הממסד אטום ולא סופר אותנו, מגיע לנו !!!

עין חרוד איחוד קיבלה החלטות בנושא "השוואת תנאי דיור", ולדעתי שגתה בניהול החלטות אלו כך שהתפתחה מוטציה של שיפוצים, שלא התכוונו אליה מלכתחילה, אבל זה חלב שנשפך ומצוות הממסד למזער נזקים, ולהחזיר התהליך למתכונת שפויה ככל הניתן.

מבני הקומותיים היו ועדיין פאר הדירות בקיבוץ שתוכננו מראש למשפחות מרובות ילדים, וקליטה !

כשהממסד ישב וחשב על הסטנדרט החדש לדירות משפחה בקיבוץ, דירות הקומותיים שימשו כמודל להתייחסות והשוואה.

וכאן קמו צעירים, משפחות עם ילד או שניים, והודיעו שאין על מה לדבר ורק צמוד קרקע בא בחשבון וכך תקעו את הממסד עם כאב ראש ובעיה קשה לפתרון, כי הרי רוצים בטובת הצעירים ובטח לקליטה, ומתפנות דירות קומותיים שכבר החתימו אותן כדירות נחותות !

לדעתי זו שערוריה שלא נשמע דוגמתה וכבר אוכלוסיית דיירי הקומותיים הן עליונים והן תחתונים כולם כמרקחה ...

חזה הממסד צרה צרורה זו, והחל בתכנון שכונה חדשה באיזור הלולים, כ- 30 יחידות. דיור למשפחות אלא שהתהליך נשרך בעצלתיים, וחוששים לפתוח בדיון מי זכאי, למה וכמה ... וכך אין אופק לא לוותיקים הזכאים, ולא לצעירים שאצה להם הדרך לצמוד קרקע בתנאים משופרים.

אם עפ"י המשפחות הצעירות, כבר מאה שנים יש אבטלה ובטלה בכפרנו הנידח, איך הגענו לאושר ולעושר המאפשר לנו לבנות ולשפץ בהיקפים עתירי ממון? ואם בכי תינוקות לא נשמע במחוזותינו הרי שסימן הוא שהם שבעים וישנים כראוי, ואם בכל זאת קיימת עדיין בעיה של מחסור בתינוקות הריני מוכן ומזומן, וכמוני רבים מוותיקי הכפר, ליעץ בעניין ...

לסיום ובגישה אופטימית, קיטורים בקטע זה, לא רלוונטיים. אלא השתתפות אמיתית בחברות ונשיאה בעול, לקיחת אחריות לטיפול וקידום כפרנו הנידח וסוגיית הדיור תבוא על פתרונה.

אילן צור

ביומן הקודם התפרסמה כתבה "הרחק אי שם". על הכתבה חתומים : שי וכנרת דקל, ירדן ואורלי מן, עדי דור פרידמן, אריאל ארצי, סיון דור שביט, תם מאור, רותם צוקר מזרחי, ברק והילה גרדי.

מה עומד מאחורי הכתבה "אי שם" (מהיומן האחרון)

איך הכול התחיל?

לפני כשנתיים קיבלו מספר משפחות צעירות בקיבוץ הצעה לעבור לדירת קומותיים שהתפנתה.

ההצעה נענתה בסירוב על ידי כל המשפחות, כל אחת מסיבותיה היא. בעקבות המצב שנוצר זומנה פגישה על ידי המזכיר דאז (אילן צור), יו"ר מינהלת השיכון (איציק צפדיה) וועדת דירות בראשות נילי הלר (להלן "הממסד"). לפגישה הוזמנו כל המשפחות הצעירות עם בעיות הדיור בקיבוץ (שבמקרה לא היו בשכונה הנכונה בזמן הנכון) ומספר חברים רווקים.

בפגישה זו הוטמע המושג "חברים צעירים ומשפחות צעירות" (השם ניתן ע"י "הממסד").

בדיעבד הסתבר שמטרת הפגישה היחידה הייתה אכלוס בתי הקומותיים ללא התחשבות בצרכים השונים של חברי הקבוצה.

לאחר דיונים רבים לגבי שנות ההמתנה בבתי הקומותיים עד לקבלת הזכות לדירת קבע תיקנית, חדשה או משופצת ברמה המקובלת היום, הסתבר שאף אחד מאנשי הממסד לא מוכן להתחייב לתקופת זמן.

פגישה זו הסתיימה בבקשתנו להתייחס לכל משפחה בפני עצמה ולא לכולם ביחד כקבוצה.

פתרון הממסד בנוגע לדירות הקומותיים וסירובנו לעבור אליהן ללא הגבלת זמן התבטא בתיקון "תקנון הדירות", כך שמשפחה שתסרב לעבור לדירת קומותיים תעבור לסוף התור ולא תקבל שיפור בתנאי הדיור למשך שלוש שנים.

נאמר לנו שזו הפעם הראשונה בתולדות עין חרוד שמנסים לאלץ חברים לעבור לדירה מסויימת.

ומה קורה היום?

כרגע ישנן שבע משפחות צעירות (רובן עם ילדים) הגרות בדירות רווקים של 60 מ"ר ; ארבע משפחות גרות בבתיים זמניים ועוד מספר צעירים רווקים שעדיין גרים בדירות של דור צעיר.

אז מה עושים בעין חרוז כדי לפתור את המצוקה?

במקום למצוא פתרון למספר משפחות ולפנות את דירות ה-60 מ"ר לרווקים, בונים עוד 5 יחידות דיור לרווקים!
זכור לטוב דיון (שנערך לא מזמן) בנושא קליטה חדשה של ארבע משפחות בשנה. הכרזה יפה לכל הדעות. האם לא כדאי קודם להתמודד עם המשפחות שכבר נקלטו?

מה אנחנו מבקשים?

1. פתרון מיידי למצוקת הדיור הדחופה
2. דיון חוזר בנוגע למגורים בבתי הקומותיים עם התחייבות לתקופת זמן מסויימת, עד למעבר לדירות קבע תיקניות כשאר חברי הקיבוץ.
3. תוכנית אופק להשוואת תנאי דיור גם למשפחות הצעירות.

מי אנחנו

שי וכנרת דקל, ירדן ואורלי מן, עדי דור-פרידמן,
אריאל ארצי, סיון וחן דור-שביט, תם מאור,
רותם צוקר-מזרחי, ברק והילה גרדי, עינת וטל מאור,
שרית גרין-לבקוביץ'.

(להלן "המשפחות הצעירות").

היה היה - סיפורים אפס שיר לפלחה, שיר אשירה

שיר לפלחה, שיר אשירה
שיר תפארת לאיכר
כי הפלחה, יהי הפלחה
היא באשק העיקר.
זאץ פקדוֹת, עֲלֵה
שט ואיזה אין אֶחָוִיט
הפלח צום דֶּקֶטֶח
אצפֶּלֶץ והוא אבסוט.

(מתוך: שם בחורשה, משירי עין חרוד)

וכך מסופר מפיו של יצחק לוז בספר היובל לעין חרוד (עין חרוד פרקי יובל הוצאת הקיבוץ המאוחד תשל"ג):

תקופת ההכשרה החלוצית שלי התחילה בשנת 1920 בעיר קובנה. בחורף
עבדנו ביערות ובקיץ אצל בעלי אחוזות ושם למדנו להסתגל לעבודה גופנית קשה
ולחיי שיתוף. [...] בשנת 1923 הגעתי לארץ-ישראל. [...] בבואי למשק ביקשתי
להתקשר מיד עם "קבוצת הפלחה", שהרי ידעתי לרכב על סוס, לרתום עגלה,
לחרוש ולקצור בחרמש. "כוח יש לי" - חשבתי, "ולשכל - אין זקוקים כאן..."
אבל נוכחתי שאין זה פשוט כל כך להיכנס ל"קבוצת הפלחה". כל חבר שכיבד את
עצמו והעיקר, שרצה שיכבדו אותו, שאף להתקשר עם "קבוצת הפלחה", ולו רק
כ"חבר כבוד". יכולת להכיר את הפלחים לפי ההליכה, התלבושת, האף (למעלה!)
והשוט. שוט אדום וארוך - סימן של פלח ותיק, "בעל עמדה" בענף, שוט של עץ
קלוע - פלח רגיל, ושוט - מקל פשוט בתוספת משקפיים על אף נושאו - סימן שזה
"נטיעותצ'יק" העובד עם בהמה יחידה בכרם.

וכך, אחרי שעברתי "תור" במטבח (כדי להכיר את החברים) ו"תור" בכביסת-יד של חיתולי תינוקות (לפי דרישת החברות לשוויון בכל) ועוד מספר "תורים" בדומה לאלה, בא גם "תורי" להתחיל בעבודת הפלחה.

[...] כדי שאוכל להתרגל לבהמות העבודה נתנו לי לעבוד עם "יגודני", פרד ותיק וזקן שלקח חלק במלחמת העולם הראשונה בגליפולי בגדוד הפרדות המפורסם [של טרומפלדור]. הוא הורגל שם להובלת מים ולכן העסיקו אותו במשק בהרטבת העפר לפני המכבש כשסללנו את הכביש המקשר את "הנקודה" עם תחנת הרכבת הקרובה. [בהמשך] נפל בגורלי זוג פְּרָדוֹת חזקות ופראיות שאיש לא רצה לעבוד איתן. "חנהליה ורוחמה" היו "שם דבר" במשק. בבוקר כשרתמתי אותן למחרשה, הייתי נועץ את להב המחרשה עמוק באדמה ונותן לבהמות להשתולל לאורך ולרוחב השדה עד שתתעייפנה. כעבור רבע שעה של ריצה הייתי מטיל על המחרשה את כובד משקלי, הבהמות היו מתכסות בקצף לבן ואני בזיעה ואז הייתי "מכניס" אותן לתלם ונהנה סוף סוף מיום עבודה שקט וטוב. [...] בהזדמנות זאת אני רוצה להספיד את חנהליה שנהרגה בתאונת דרכים. פְּרָדָה חרוצה ופקחית הייתה ותענוג היה לעבוד איתה. כשהבטת בעיניך נדמה היה לך שהיא מבינה את מחשבותיך. מחוץ לשיגעונויותה המיוחדים הייתה היא פרדה טוב לכל דבר שידעה תמיד "להוציא את העגלה מהבוץ" ונהגה להזכיר גם לבת זוגה "להיות בסדר" ולא להתעצלי". [...] באותו יום האסון בו נפגעה הפרדה לא יכולתי לאכול ולא לישון. זמן רב עבר עד שנרגעו רגשותיי. נעזרנו בעבודת החרישה גם בטרקטורים ענקיים מדגם "הולט" בעלי 80 כוח סוס. אולם 60 כוח סוס של אותו טרקטור נדרשו כדי להזיזו ממקומו והשאר – כדי למשוך את המחרשה בת חמשת הסכינים. הטרקטורים לא היו שייכים לקבוצת הפלחה אלא לאנשי ה"דפוז" (המוסד) שהיו עסוקים במשך כל השנה ביציקת הלאגרים של המכונה ובסידורם. היו חורשים בטרקטור ימים אחדים והלאגרים- "נשפכים" ויש לקחת את הטרקטור למוסד לתיקון וכך חוזר חלילה. קרה שטרקטור כזה הצליח לגמור את חרישת השדה כולו ולציון המאורע קיבל אותו שדה את השם "טרקטורייה", וכך נקרא הוא עד עצם היום הזה.

[...] מי שלא ראה את "נשף הפלחה" עם סיום עונת הקציר לא ראה שמחה מימיו. קירות חדר האוכל היו מקושטים בכלי עבודה של הענף: אלומות וקלשונים להבי מקצרה וכדומה. שק תבואה, גלגלים, וכל אביזרי המכונות למיניהן. באמצע חדר אוכל הייתה מחרשה על רתמותיה. את הפרדות קשה היה כמובן להכניס לתוך חדר האוכל לכן קשרו אותן לחלונות הצריף כשראשיהן מציצים פנימה, לשיתופן במסיבה. תכנית הערב הייתה מורכבת מנאומים, שירים והצגות קלות. "מסמר" הערב הייתה "המגילה" שחיבר אחד הפלחים. יצירה זאת הייתה כתובה בנוסח מגילת אסתר ובה רמזים על ענייני דיומא ועקיצות על ימין ועל שמאל.

[...] הנה הגשתי על קצה הקלשון זיכרונות מימים עברו ואפשר להוסיף ולהוסיף.

הביאה: זיוה אופנהיימר

שני סינג'ליטיס בעמק יזרעאל

ג'ון רוברטסון היה ניו זילנדי כמעט אלמוני. מורה שלימים מונה להיות מפקח בתי ספר, טיפוס אפרורי למדי. סיפור חייו מסתכם בכמה שורות המופיעות בצד האחורי של עטיפת ספרו, "עם רוכבי הגמלים בפלסטינה".

בשנת 1915, שנה אחרי פרוץ מלחמת העולם הראשונה רוברטסון גויס לצבא הניו-זילנדי ונשלח למצרים. שם הוא וחבריו עברו הסבה מחיל רגלים לחיל פרשים רכובים על גמלים, יחידה שהוקמה במיוחד ללחימה באזורים צחיחים. במרוצת הזמן סופחה היחידה לצבא הבריטי תחת פיקודו של הגנרל אלנבי והשתתפה בכיבוש פלסטינה.

במהלך המלחמה חלק מהגמלים הוחלפו בסוסים כך שלמעשה היחידה הפכה לחיל פרשים.

רוברטסון, אדם דידקטי וקפדן בטבעו דאג לתעד את מסע הקרבות ביומנו. בתום המלחמה הוא שב לניו-זילנד, לחיק משפחתו ולעבודתו במשרד החינוך. בשעות הפנאי נהג רוברטסון להקריא קטעים מיומנו לבני משפחתו וידידיו. לימים שכנעו אותו חבריו לפרסם את היומן, ובשנת 1938, עשרים שנה לאחר שוך הקרבות הספר יצא לאור. בין היתר רוברטסון מתאר את התקדמות הצבא הבריטי על נספחיו הקולוניאליים במסע הקרבות מטול כרם עד טבריה. באחד הפרקים הוא כותב על הכניסה לעמק יזרעאל, תיאור מעניין של נוף העמק שנים אחדות לפני העלייה על הקרקע במעיין חרוד:

"ב-24 לספטמבר הגדוד החמישי התקדם לעבר זרעין בעמק יזרעאל. בזרעין הייתה בריכה גדולה שניזונה ממעיין גועש שמימיו הצלולים יצאו ממערה במרגלות הגבעה. כנראה ליד הבריכה הזאת חנה צבאו של שאול לפני תבוסתו בקרב נגד הפלשתים. החיילים והסוסים. שלנו טבלו בבריכה צוהלים ושמחים. אחרי מסע קרבות מתיש מתול-כרם לעמק יזרעאל רווינו נחת במימיה הקרירים של הבריכה." "חבריו לנשק לא התענינו יתר על המידה בתולדות המקום. אחרי טבילה ארוכה בבריכה הם אלתרו רשתות מהכילות שסופקו להם במחנה האימונים במצרים ודגו דגים מהבריכה.

בעוד חבריו שולים דגים קטנים ברשתותיהם רוברטסון מזכיר מקרה דומה שאירע בעת הכיבוש הצלבני. הוא מספר על אבירי מסע הצלב שנמלטו למעיין יזרעאל ואיך גם אז דגו האבירים הרעבים דגים מהבריכה.

המומנט ההיסטורי מלווה את ג'ון רוברטסון לאורך מסעו בארץ הקודש. לאחר האתנחתא במעיין יזרעאל כבשו הפרשים הקולוניאליים ושאר יחידות הצבא

את המפקדה הטורקית-גרמנית ליד תחנת הרכבת באל-פולה.
לפני חודשיים בעת ביקורה של שגרירת ניו-זילנד לישראל הגב' אנדריה סמית,
ציטטתי מדבריו של ג'ון רוברטסון על מנת להמחיש את הקשר הניו-זילנדי לעמק
יזרעאל.

היום יוצאי ניו-זילנד חיים בעמק בקיבוץ יזרעאל ובעין חרוד.
למעשה התכוונתי לסיים כאן את המחווה לסמל ג'ון רוברטסון, אבל נודע לי על
סרג'נט אחר שפעל באותה זירת מלחמה. סיפור שמשלב ומשלים את הנאראטיב של
ג'ון רוברטסון.

בין החיילים הטורקים והגרמנים שנסוגו מאל-פולה (עפולה) לפני המתקפה הבריטית
היה סמל וילהלם (נתן) וולף יליד ברלין בן למשפחה יהודית מתבוללת. לפני ארבע
שנים העיתונאי נדב מן פרסם כתבה על וולף במדור התיירות של "ידיעות אחרונות"
וכך הוא מספר:

עם פרוץ מלחמת העולם הראשונה וילהלם וולף, סטודנט לרפואה, התגייס לצבא
הקיסר אך בעקבות פציעה שוחרר מהשירות.. מאוחר יותר הוא התנדב ל"חיל
המזרח", גייסות גרמניים שנשלחו לסייע לבעלי בריתם הטורקים במזרח, וכך הגיע
לארץ-ישראל.

כאן, בארץ, הוא נחשף ליהדותו, בעיקר באמצעות קשרים עם אנשי הקואופרציה
במרחביה ששכנה ליד מחנה הטייסת הגרמנית באל-פולה. במכתביו להוריו בגרמניה
הוא מלא הערצה לאותם חלוצים יהודים שפגש ומבקש מהוריו שישלחו לו סרטי
צילום נוספים כדי שיוכל לתעד את החיים בפלסטינה.

יחידתו של וולף הועברה מאל-פולה, שם שהתה שמונה חודשים, ונסוגה עד דמשק
ומשם לטורקיה.

בתום המלחמה חזר סמל וולף לגרמניה והשלים את לימודי הרפואה. בשנת 1924 הוא
התחתן ועלה לארץ-ישראל. נדב מן נעזר בצאצאיו של ד"ר וולף בגילוי סיפורו.
בכתבתו שיבץ מן תמונות מאוסף הצילומים של וולף וציטט מהדברים שכתב.

תם סיפור שני הסרג'נטים. ג'ון רוברטסון הנוצרי הניו זילנדי אוהב התנ"ך והבקיא
בהיסטוריה של ארץ-ישראל, ווילהלם וולף היהודי המתבולל שגילה את שורשיו כאן
בעמק שלנו.

מגל-טוב
ליסל ואיקי יונתי
בהולדת הבן
אורי
שפע ברכות
לכל המשפחות

בני קיי

אסף בן-דור איננו

אבא אהובי

היית בשבילי הרבה מאוד דברים, גם אבא, גם מורה לחיים וחבר טוב שעשה איתי המון דברים. אתה אבא טוב ונחמד. היה לי כיף לטייל איתך למקומות שונים, מהחרמון עד אילת וכל מה שבאמצע ... הרבה דברים חכמים לימדת אותי שאזכור תמיד, אך למרות זאת, לא הספקתי לעשות איתך דברים רבים שהייתי רוצה לעשות כשאהיה גדול יותר. אבא - אני כבר מרגיש געגועים אליך, חושב עליך ונזכר בך הרבה.

כולנו אוהבים אותך מאוד
ותמיד נאהב ...
רון

מבחינתי הכול החל לפני שלושים וחמש שנים פחות חמישה ימים, שדוד שלנו הלך לקחת את אסי מהגן לבשר לו שנולדה לו אחות והוא אמר "חרא מי צריך אחות". אבל למרות האמרה הזו במשך כל חיינו המשותפים הוא חיבק ועטף אותי בדבש. לא יספיקו המילים במעמד זה או התמונות שנשארו למזכרת לתאר איזה מין אח הוא היה בשבילי. מערכת יחסים שכזו היא יותר מאח ואחות, הוא היה החבר הכי טוב שלי, המלאך השומר שלי, ההורה שלי והמורה שלי. אני בטוחה שהדברים שהוא שאיר לכל אחד מאיתנו הם בלתי ניתנים להערכה, התובנות שלי על החיים על מושגי החברות והנאמנות.

אני יודעת שאת סטאז' ההורות שלו הוא עשה עליי. הגעתי כמה פעמים בגללו לבית-חולים בגלל איזשהו קסם שהוא ניסה עליי.
הרבה מהרעיונות שלו יכלו למלא פרקי סיינפלד שלמים, אבל המציאות שבה חיינו בחודשים האחרונים עלתה על כל דמיון וכמו שהוא רצה הוא קבע את התסריט שבו הוא היה הבמאי והשחקן תמיד בדרכו שלו המיוחדת והשנונה. בטוחה אני כי נגעת בכולנו בדרך שהשאירה בכל אחד ואחד מאיתנו חותם ולכל אחד ואחד מאיתנו יש את הדבר שמעלה חיוך שהוא נזכר בו.
תמסור ד"ש לאימא בשבילי ותיהנה מהשניצלים.

אוהבת לתמיד
אחותך הקטנה
אלונה

מלים לא יספיקו על מנת לתאר את תודתנו העמוקה.
מלים לא יוכלו לספר את עזרתכם ותמיכתכם ברגעי כאב וחולשה.
רוצים לומר לכם תודה על כל רגעי פלא
בהם הייתם שם בשבילו ...

משפחת בן-דור
ומשפחת זוהר

משתתפים באבלו של
וואליד מוחמד זועבי
במות האב
מוחמד זועבי ז"ל
שלא תדעו עוד צער
בית עין-חרוד איחוד

מוקדש לאסף ולכל האנשים היקרים והאהובים

תודה אנשים טובים

אריק איינשטיין

היינו שבורים, המומים, כואבים
החלפנו מבט, השפלנו עיניים
אחר כך זעמנו, נשפנו, רשפנו
התחלנו לחרוק, לחשוף שיניים
רצינו לשאול, לנסות להבין
ולא ידענו נפשנו
אחר כך חייכנו, לקחנו אוויר
זרקנו הכל וחזרנו לשנינו

היינו שבורים, המומים, כואבים
הפנמנו לאט, נשכנו שפתיים
אחר כך חשבנו, שתקנו, דמענו
כמעט ויתרנו, הרמנו ידיים
רצינו לשאול, לנסות להבין
ולא ידענו נפשנו
אחר כך חייכנו, לקחנו אוויר
זרקנו הכל וחזרנו לשנינו

תודה על השקט, תודה על האור...

תודה על השקט, תודה על האור
על הלב הרחב שהמיס את הכל
על הראש הבריא, סערת הנפש
הזמן היקר, החום והרגש
תודה על הרוך, התמימות הפשוטה
הליטוף, החיבוק, המילה הטובה
על הכל בו נשמת האדם עמוסה

תודה אנשים טובים, תודה

תודה אנשים טובים, תודה

תודה אנשים טובים, תודה.

תודה אנשים טובים, תודה.

תודה

בית שטורמן מארח :

"כך היה בקולנוע"

סדרת מפגשים בנושא סרטים היסטוריים בהנחיית

יעקב גרוס

חוקר תולדות הסרט העברי, ממקימי ארכיון הסרטים "ספילברג"

ימי שבת 17:00 - 18:30

תוכנית המפגשים :

8.1.2011 - חיי היהודים בארץ ישראל (1913)

5.2.2011 - חולמים ומגשימים (מבוסס על סרטיו של יעקב בן דב) (1920-1926)

5.3.2011 - קטעים מתוך : אביב בארץ ישראל, יופי של מולדת (1928-1932)

2.4.2011 - קטעים מתוך סרטי העלילה הראשונים (1932-1933) :

"צבר", "אביבה", "ויהי בימי", "עודד הנודד", "פגע רע".

23.4.2011 - ברוך אגדתי, סרטיו הקצרים וסרטו הגדול "זאת היא הארץ" (1935)

14.5.2011 - השואה והתקומה בסרטי העלילה הראשונים (1947-1950) :

קטעים מתוך : "מקללה לברכה", "אדמה", "דמעת הנחמה הגדולה", "הפוגה".

עלות למפגש יחיד : 25 ₪

עלות לסדרת המפגשים : 120 ₪.

פרטים והזמנות – בית שטורמן - 04-6486328

מייל : shturman@en-harod.org

יומן תרבות

אירוע פתיחת שנת ה-90 נחוג בצנעה ובכבוד, היה מרגש וחבל שציבור רב יותר לא השתתף.

צוות תרבות מודה לכל מי שהגיע ונתן יד לאירוע זה.

תודה

לאורי שפרן אשר ליווה אותנו בשירה בציבור כמו פעם...

ליובל וציפי שריגשו בשירה מקסימה ויפה

לאודי ואוסנת מדריכי חברת הילדים על שיתוף הפעולה המבורך

לחברת הילדים, דור העתיד הנפלא שלנו

לסיון דור האחת והיחידה

למטבח, יובל, דפנה וזיו דור על הפקת החמין ועוד...

לדוד רוחס אשר נענה לכל פנייה בכל נושא ותמיד מוכן לעזור

ליעקב ינאי

לצאי שגיא

לטל אלון על חנוכת מגרש המשחקים החדש

סוף השנה האזרחית ייחגג בפאב "אנופּלס"

(זה השם שנבחר לפאב העין חרודי)

ביום שישי 31-12-10

הציבור מוזמן להרים כוסית ולחגוג שנה חדשה ותקוות חדשות.

בתאריך 11-1-15 יום שבת בשעה 11:00 יתקיים אירוע "מטעמי שבת" ראשון במסגרת אירועי שנת ה-90 "מטעמי שבת" זו תוכנית המבוססת על פינות קבועות, מוזיקה, נגינה, סיפורי מקום, פולקלור מקומי, אקטואליה עין חרודית, אורחים וכל מטרתה אתנחתה תרבותית על קפה ועוגה.

באירוע הראשון יתארח אצלנו יורם טהרלב במופע סטנדאפ על חיינו בארץ ובקיבוץ, עקבו אחר לוחות המודעות.

ט"ו בשבט בפתח וגם פורים וצוות תרבות נערך אליהם, כל מי שרוצה לקחת חלק בבניית חגים אלה מוזמן.

90 וצעירים - צוות תרבות